

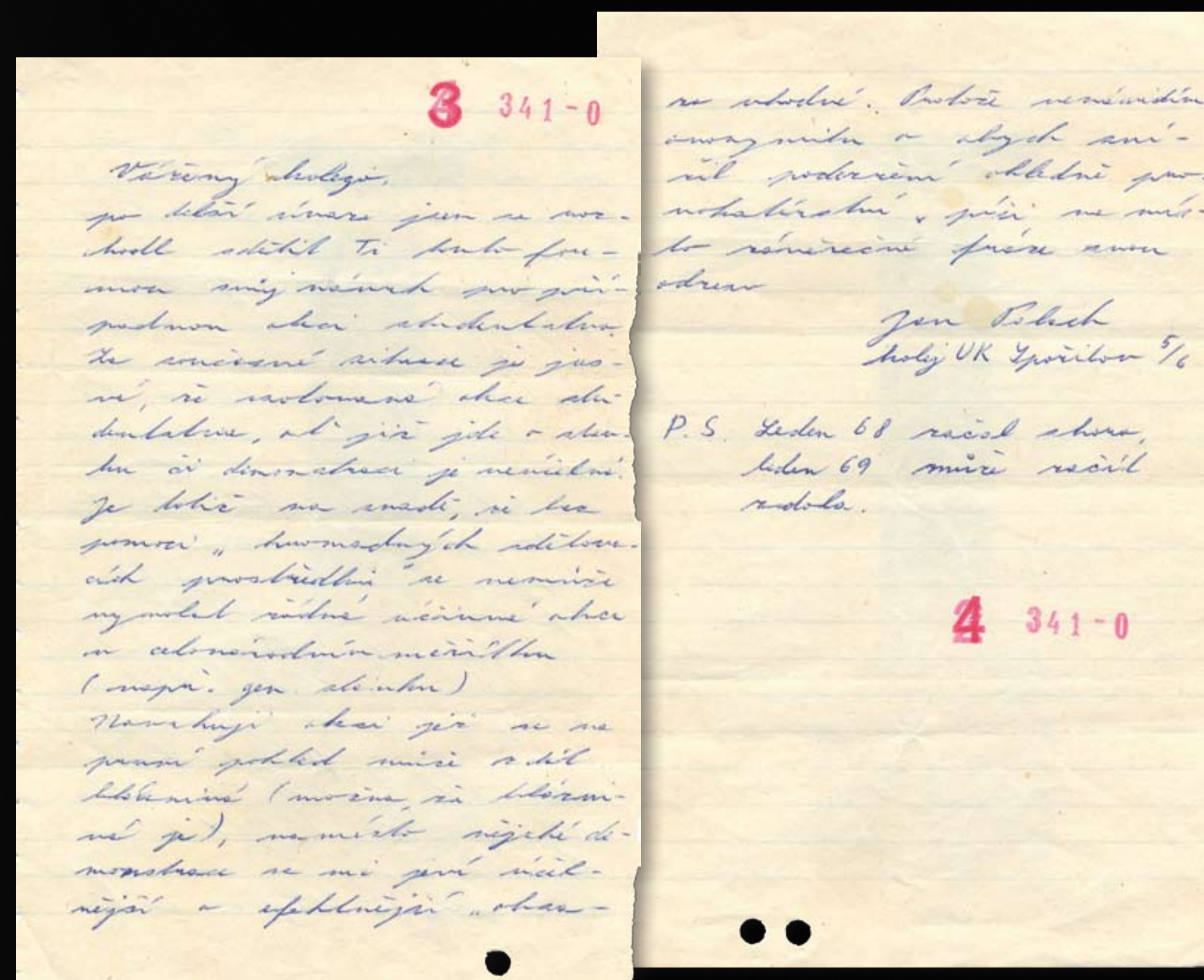
Příprava činu

V říjnu 1968 nastoupil Jan Palach na Filozofickou fakultu UK. Podle vzpomínek svých přátel se na podzim 1968 zúčastnil několika demonstrací. Údajně se také aktivně zapojil do okupační stávky v listopadu 1968, která však skončila neúspěchem. Jeho přátelé později při výsleších uvedli, že zlom v jeho chování nastal právě v tomto období.

O radikálním činu, který by vyburcoval veřejnost k odporu, přemýšlel Jan Palach delší dobu. Zvažoval různé formy protestu. Dokládá to jeho návrh na obsazení budovy Československého rozhlasu a vysílání výzvy ke generální stávce, který na počátku ledna 1969 poslal Lubomíru Holečkovi na shromáždění studentů Filozofické fakulty UK. V souvislosti s neúspěchem okupační stávky navrhl, aby se iniciativa chopila malá skupina studentů, která strhne k odporu širší veřejnost.

V dokumentu se objevují teze, které Palach později použil také v dopise „Pochodně č. 1“. Mezi požadavky nechybí například zrušení cenzury. Palach na svoji výzvu patrně nedostal odpověď, takže se rozhodl pro jinou formu protestu. Měla nepoměrně více šokující podobu než násilné obsazení jedné budovy, zároveň však nevyžadovala dlouhou a složitou přípravu.

Jak vyšetřovatelé zjistili, všechny konkrétní kroky k přípravě svého činu podnikl Palach během několika hodin. Dne 16. ledna 1969 ráno odjel ze Všetat do Prahy. Na kolej přišel patrně okolo osmé hodiny. Na pokoji napsal koncept a poté čtyři takřka identické dopisy, které podepsal jako „Pochodeň č. 1“. Uvedl v nich, že je členem skupiny, která se rozhodla pro sebeupálení, aby probudila veřejnost z letargie. Vznosl dva požadavky související se svobodou slova – zrušení cenzury a zákaz rozšiřování tiskoviny okupantů Zprávy. Dále žádal, aby lidé zahájili na podporu těchto požadavků časově neomezenou stávku. Pokud by nebyly požadavky do 21. ledna 1969 splněny, měly vzplanout další pochodně.

Návrh Jana Palacha na obsazení budovy Československého rozhlasu a vysílání výzvy ke generální stávce, který patrně 6. ledna 1969 předal na studentském shromáždění Lubomíru Holečkovi (zdroj: ABS)

Vážený kolego,
po delší úvaze jsem se rozhodl Ti touto formou svůj návrh pro případnou akci studentstva. Za současné situace je jasné, že izolovaná akce studentstva, ať již jde o stávku či demonstraci, je neúčinná. Je totiž nasnadě, že bez pomoci „hromadných sdělovacích prostředků“ se nemůže vyvolat žádná účinná akce v celonárodním měřítku (např. gen. stávka).
Navrhují akci, jež se na první pohled může zdát bláznivá (možná, že bláznivá je), namísto nějaké demonstrace se mi jeví jako účelnější a efektnější obsadit rozhlas a vysílat výzvu ke stávce za zrušení cenzury a za Smrkovského (např.).
Domnívám se, že k této akci je dnes příznivá atmosféra (Colotka kandidátem za Smrkovského, prohlášení ÚV...). Možná, že podruhé se tak příznivá situace nenaskytne. Vlastní akci by mohla provést poměrně malá skupina, a teprve dodatečně by se kolem rozhlasu na pokyn rozhlásil shromáždila masa studentů (nedaleko je budova VŠE s 3000 posluchači).
Jestliže se Ti návrh bude zdát šílený, tak Te prosím, aby jsi ho zahodil a nezmiňoval se o něm. V opačném případě dělej, co uznáš za vhodné. Protože nenávídím anonymitu, a abych snížil podezření ohledně provokátérství, píš na místo závěrečné fráze svou adresu

Jan Palach
kolej UK Spořitelov 5/6

P.S. Ledem 68 začal shora, ledem 69 může začít zdola.

Koncept dopisu „Pochodně č. 1“ našli Palachovi spolubydlíci již několik hodin po jeho činu (zdroj: ABS)

Šelma D 69
VŠE, FF UK, [Práče], [Svaz] [Československých] spisovatelů
1) Dopis škole (Vysočanským dělníkům)
2) Dopis „Práci“
3) Dopis Svobodovi
4) Dopis v [...]

Vzhledem k tomu, že se naše země narodily se ocitly ve svízelné situaci a na pokrají pasivní odevzdanosti v osud, rozhodli jsme se vyjádřit svůj protest a probudit svědomí národa následujícím způsobem. **Náš** skupina se skládá z dobrovolníků, kteří jsou ochotni odhodlati se dát **pro** národní pro svobodu a demokracii v ČSSR doslova upálit. Já jsem měl tu čest vylosovat si jednotku (jednička, a tím jsem získal právo napsat tyto dopisy a nastoupit jako coby první pochodeň.
Naše požadavky jsou okamžité zrušení cenzury, odvolání některých lidí, kteří nemají důvěru lidí; tj. jako Straugala, Březka, Indry, Jákse, Kolář, Píler, dále nahrazení Jana Peříně gen. Pavlem a zahájení socialistického přetváření s bytovým národním ministrem Václavem Šalgačem a zákaz rozšiřování Zprávy. **V** případě, že tyto požadavky nebudou do pěti (5) dnů splněny (slovenské redakce Březka, Březina) a jestliže pro jejich prosazení nevytvoříme náhodou [...] lid této země pro jejich prosazení nevystoupí-li na dostatečnou podporu (časově neomezenou stávkou našich požadavků, vzplanou další pochodně.
Člověk neomezeně drazí, kteří se mají změnit v pochodně a že jejich případné smrti bude zavazně práve našim postojem životy jsou ve vašich rukou. Můžete se stát vrah; spáskíte; ale i vrah; Pracující v ČKD Praha Pracující ČKD Praha chci upozornit, že jsou mezi námi i jejich děti, S pozdravem
Pochodeň

P.S. Ale já věřím, že naše národy víc světla potřebovat nebudou

Dopis „Pochodně č. 1“ zaslaný Svazu Československých spisovatelů (zdroj: ABS)

Vzhledem k tomu, že naše národy se ocitly na pokrají bezradje a odevzdanosti, rozhodli jsme se vyjádřit svůj protest a probudit svědomí národa.
Náš skupina se skládá z dobrovolníků, kteří jsou odhodláni se dát za naši věc upálit.
Já jsem měl tu čest vylosovat si jednotku, a tak jsem získal právo napsat první listy a nastoupit coby první pochodeň.
Naše požadavky jsou: 1) okamžité zrušení cenzury 2) zákaz rozšiřování „Zprávy“. Jak vidno, naše požadavky nejsou přemístěny, spíše naopak. Jestliže naše požadavky nebudou splněny do pěti dnů, to jest do 21. 1. 1969, a nevystoupí-li lid s dostatečnou podporou (časově neomezenou stávkou našich požadavků, vzplanou další pochodně.

Pochodeň č. 1

P.S. Věřím, že naše národy víc světla potřebovat nebudou. Ledem 1968 začal shora, ledem 1969 musí začít zdola (má-li začít).

<< K dopisu bývalému kolegovi z VŠE Ladislavu Žižkovi (jeho přezdívka byla „Šelma“) připojil Jan Palach osobní pozdrav a prosbu o rozšíření obsahu dopisu (zdroj: ABS)

Drahá Šelmo,

Šlu Ti pozdrav a přiložený elaborát, jež je možná směšný, ale za to pravdivý. Prosim Te aby jsi se přičinil o rozšíření jeho obsahu. Předem děkuji.
Honza
(alias Pochodeň č. 1)

P.S. Jestli můžeš využít „Ekonomu“, tak využij. Pokud se zpravit masové organizace (Čs. spisovatel, ROH, redakce, závodní)

< Dopis zasláný studentskému vůdci Lubomíru Holečkovi. Také k tomuto dopisu připojil Jan Palach krátký úvodní vzak (zdroj: ABS)

Kolegové, svým činem vám dáváme do rukou nové trumfy. Doufáme (jď za sebe osobně ano), že jich využijete náležitým způsobem.

Pochodeň č. 1
(student vaší fakulty)

P.S. Omluvte úpravu, věřím, že chápete mě důvěrně rozpoloženi. Stojí ještě za zmínku, že mezi následujícími pochodněmi je i potomek (potomkyne) dělníka z ČKD.

<< Dopis, který Jan Palach zanechal v aktovce na místě svého činu (zdroj: ABS)

< Před činem poslal Jan Palach také pohlednici svému příteli Hubertu Bystřičanovi, kterou podepsal „Tvůj Hus“ (zdroj: ABS)

